

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2018/790

2018 m. balandžio 25 d.

dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) 2012 m. liepos mėn. Europos Komisija priėmė mokslinės informacijos dokumentų rinkinį, kurį sudaro komunikatas „Prieinamesnė mokslinė informacija. Naudingesnės viešosios investicijos į mokslinius tyrimus“⁽¹⁾ ir Komisijos rekomendacija 2012/417/ES⁽²⁾. Rekomendacijoje 2012/417/ES nurodyta, jog Komisija peržiūrės pažangą Sąjungoje, kad galėtų įvertinti, ar reikia imtis papildomų veiksmų norint pasiekti nustatytus tikslus;
- (2) komunikate „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“⁽³⁾ pabrėžiama duomenų sklaidos svarba ekonomikos augimui, inovacijoms ir skaitmeninimui visuose ekonomikos sektoriuose, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (taip pat pradedančiosioms įmonėms) ir visai visuomenei. Jame pripažįstama, kad didieji duomenys ir itin našios kompiuterinės sistemos keičia mokslinių tyrimų vykdymo ir dalijimosi žiniomis būdus. Visa tai yra perėjimo prie veiksmingesnio ir labiau prisitaikančio atvirojo mokslo dalis⁽⁴⁾. Komunikate skelbiama, kad Komisija skatins suteikti prieigą prie viešųjų duomenų, kad jos padėtų plėtoti inovacijas, ir pagal Europos debesijos iniciatyvą sieks, kad būtų sukurta moksliniams tyrimams skirta atvirojo mokslo debesija. Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos laikotarpio vidurio peržiūroje⁽⁵⁾ Komisija praneša apie savo ketinimą toliau gerinti viešųjų ir viešai finansuojamų duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą;
- (3) komunikate „Europos debesijos iniciatyva. Konkurencingos duomenų ir žinių ekonomikos kūrimas Europoje“⁽⁶⁾ pateikiamas racionalus plataus masto planas, kaip plėtoti Europos atvirojo mokslo debesiją – atvirą aplinką, kurioje mokslinė bendruomenė gali saugoti ir pakartotinai naudoti mokslinius duomenis ir rezultatus ir jais dalytis. Jame taip pat skelbiama, kad Komisija peržiūrės rekomendaciją 2012/417/ES dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo, siekdama, kad ji skatintų dalytis moksliniais duomenimis, kurti paskatų dalytis duomenimis bei atlygio už tai sistemas ir tam skirtas švietimo bei mokymo programas mokslo darbuotojams ir įmonėms. Tarnybų darbiniam dokumente „Europos atvirojo mokslo debesijos įgyvendinimo planas“⁽⁷⁾ pateikiami kartu su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis atlikto galimų Europos atvirojo mokslo debesijos (EAMD) valdymo ir finansavimo mechanizmų paieškų rezultatai ir išsamesnė informacija, kokiais veiksmais pagal mokslinių tyrimų duomenų infrastruktūrų sutelkimo modelį bus kuriama EAMD;
- (4) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB⁽⁸⁾ nustatytas principas, kad visus viešojo sektoriaus subjekto turimus prieinamus duomenis turėtų galėti komerciniais ir nekomerciniais tikslais pakartotinai naudoti visos suinteresuotosios šalys nediskriminuojant lygiaverčių pakartotinio naudojimo kategorijų atžvilgiu ir neviršijant didžiausių su duomenų platinimu susijusių ribinių sąnaudų;

⁽¹⁾ COM(2012) 401 *final*, 2012 m. liepos 17 d.

⁽²⁾ 2012 m. liepos 17 d. Komisijos rekomendacija 2012/417/ES dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo (OL L 194, 2012 7 21, p. 39).

⁽³⁾ COM(2015) 192 *final*, 2015 m. gegužės 6 d.

⁽⁴⁾ Atvirasis mokslas – tai bendradarbiavimu ir naujais žinių skleidimo būdais grindžiamas naujas požiūris į mokslo procesą, kuris, taikant skaitmenines technologijas ir naujas bendradarbiavimo priemones, palengvina prieigą prie mokslinių tyrimų rezultatų ir jų pakartotinį naudojimą.

⁽⁵⁾ COM(2017) 228 *final*, 2017 m. gegužės 10 d.

⁽⁶⁾ COM(2016) 178 *final*, 2016 m. balandžio 19 d.

⁽⁷⁾ SWD(2018) 83 *final*, 2018 m. kovo 14 d.

⁽⁸⁾ 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 345, 2003 12 31, p. 90).

- (5) atviros prieigos ⁽¹⁾ politika siekiama mokslo darbuotojams ir plačiau visuomenei kuo anksčiau nemokamai, atvirai ir nediskriminuojant suteikti prieigą prie tarpusavyje įvertintų mokslinių publikacijų, mokslinių tyrimų duomenų ir kitų mokslinių tyrimų rezultatų ir sudaryti sąlygas naudoti ir pakartotinai naudoti mokslinių tyrimų rezultatus. Atvira prieiga padeda gerinti kokybę, mažinti nereikalingo mokslinių tyrimų dubliavimo poreikį, spartinti mokslo pažangą, padėti kovoti su sukčiavimu mokslo srityje ir apskritai skatinti ekonomikos augimą ir inovacijas. Kaip ir atvira prieiga, duomenų tvarkymo planavimas tampa įprasta moksline praktika;
- (6) atvira prieiga mokslo darbuotojams, jei jie nusprendžia skelbti savo darbą, suteikia jų publikacijų, ypač susijusių su viešosiomis lėšomis finansuojamais moksliniais tyrimais, sklaidos galimybę. Licencijavimo sprendimais turėtų būti siekiama palengvinti mokslinių publikacijų sklaidą ir pakartotinį naudojimą;
- (7) visuomenei svarbu išsaugoti mokslinių tyrimų rezultatus. Šią pareigą nuo seno vykdo bibliotekos ar archyvai, visų pirma nacionalinės privalomuosius egzempliorius kaupiančios bibliotekos. Mokslinių tyrimų rezultatų nuolat daugėja. Reikėtų turėti priemones, infrastruktūrą ir programine įranga pagrįstus sprendimus, kad mokslinių tyrimų rezultatus būtų galima ilgam išsaugoti skaitmeniniu pavidalu. Itin svarbu tvariai finansuoti duomenų išsaugojimą, nes skaitmeninto turinio priežiūros sąnaudos tebėra palyginti didelės. Mokslinių tyrimų rezultatus svarbu išsaugoti, kad juos būtų galima naudoti ateityje, todėl valstybėms narėms reikėtų rekomenduoti nustatyti arba papildyti šios srities politiką;
- (8) naudodamiesi technologine pažanga, nacionalinės Vyriausybės, universitetai ir mokslinių tyrimų organizacijos galėjo sukurti internetinę mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Ši infrastruktūra padeda siekti šios rekomendacijos tikslų, nes padeda mokslo darbuotojams tvarkyti savo mokslinių tyrimų rezultatus ir sudaro sąlygas juos skleisti. Komunikate dėl Europos debesijos iniciatyvos skelbiama, kad „[k]uriant Europos atvirojo mokslo debesiją iš pradžių bus sujungta esama mokslinių duomenų infrastruktūra, kuri šiuo metu suskaidyta pagal mokslo sritis ir valstybes nares“. Tikslinga nustatyti ir rekomenduoti nacionalinio lygmens priemones, kuriomis būtų užtikrintas tinkamas EAMD veikimas ir naudojimas;
- (9) dėl technologinės pažangos mokslo pasaulyje ilgainiui įvyko didžiulių pokyčių – pereita prie vis labiau bendradarbiavimu grindžiamų metodų, ir tai prisidėjo prie nuolatinio mokslinės medžiagos kiekio didėjimo. Kadangi mokslas vis labiau grindžiamas bendradarbiavimu ir tampa skaidresnis, reikėtų užtikrinti, kad mokslo darbuotojai visuose jų švietimo ir karjeros etapuose turėtų profesinio tobulėjimo galimybių, be kita ko, pagal aukštojo mokslo programas. Jiems taip pat turėtų būti suteikta galimybė ugdyti tinkamus įgūdžius, kad galėtų visapusiškai pasinaudoti atvirojo mokslo galimybėmis, kaip nurodyta „Skaitmeninio švietimo veiksmų plane“ ⁽²⁾;
- (10) paskatos ir atlygis yra svarbūs profesinės karjeros aspektai. Nors mokslo darbuotojai yra skatinami dirbti kitose šalyse ar skirtinguose sektoriuose ir mokslo srityse bei dalytis mokslinių tyrimų rezultatais, dažnai už tai nėra atlyginama arba tai nedaro poveikio jų tolesnei profesinei karjerai. Siekiant paremti atvirojo mokslo metodų taikymą pažangiuose universitetuose, rengiami skaidrūs ir atsakingi rodikliai. Tam, kad būtų galima geriau įvertinti Europos mokslinių tyrimų kokybę ir svariai paskatinti mokslo darbuotojus dalytis mokslinių tyrimų rezultatais, o universitetams tapti verslesniems, kartu skatinant konkurenciją vidaus rinkoje, būtų galima naudoti atnaujintus atlygio mechanizmus, kuriuose atsižvelgiama į naujos kartos rodiklius;
- (11) valstybės narės turėtų ir toliau remti atvirąjį mokslą ir atvirą prieigą, kaip nurodyta Tarybos išvadose dėl atvirų, duomenims imlių ir tinkle sujungtų mokslinių tyrimų, kaip spartesnių ir didesnės apimties inovacijų skatinamojo veiksnio ⁽³⁾ ir dėl perėjimo prie atvirojo mokslo sistemos ⁽⁴⁾;
- (12) perėjimas prie atviros prieigos yra pasaulinio masto uždavinys. Valstybės narės dėjo pastangas siekdamas šio uždavinio ir joms reikėtų padėti gerinant atvirą bendradarbiavimu grindžiamą mokslinių tyrimų aplinką, kurioje visame pasaulyje būtų laikomasi abipusiškumo. Atvirasis mokslas yra pagrindinis valstybių narių atsakingų mokslinių tyrimų ir atvirų inovacijų politikos bruožas. Atsirandant naujoms skaitmeninėms technologijoms mokslinių tyrimų ir finansavimo politika turėtų prisitaikyti prie šios naujos aplinkos;

⁽¹⁾ Atvira prieiga – tai kuo mažiau ribojama galimybė prieiti prie mokslinių tyrimų rezultatų ir juos pakartotinai naudoti.

⁽²⁾ COM(2018) 22 final.

⁽³⁾ Tarybos išvados 9360/15, 2015 m. gegužės 29 d.

⁽⁴⁾ Tarybos išvados 9526/16, 2016 m. gegužės 27 d.

- (13) Komisija rodė pavyzdį maksimaliai padidindama mokslinių tyrimų rezultatų prieinamumą ir jų pakartotinį naudojimą atvirojo mokslo aplinkoje, be kita ko, bendrosiose programose ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro mokslinių tyrimų duomenims taikydama atvirųjų duomenų politiką;
- (14) padaryta didelė pažanga, susijusi su Rekomendacijoje 2012/417/ES ir kituose ankstesnėse konstatuojamosiose dalyse nurodytuose dokumentuose aptartomis sritimis, tačiau ne visi tikslai buvo pasiekti, o pažanga valstybėse narėse nevienoda. Norint kuo geriau išnaudoti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų potencialą, reikia, kad visos valstybės narės dėtų daugiau pastangų;
- (15) ši rekomendacija grindžiama Rekomendacija 2012/417/ES ir ją pakeičia,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Atvira prieiga prie mokslinių publikacijų

1. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią mokslinių publikacijų, parengtų pagal viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, sklaidos ir prieigos prie šių publikacijų politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose). Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:

- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
- įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas ir tinkamas licencijavimas;
- susiję finansiniai planai.

Laikydamosi ES autorių teisių ir gretutinių teisių *acquis* valstybės narės turėtų užtikrinti, kad dėl šios politikos ar veiksmų planų:

- visos mokslinės publikacijos, parengtos pagal viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, ne vėliau kaip nuo 2020 m. būtų prieinamos atvirai;
- publikacijos, parengtos pagal viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, nepriklausomai nuo jų publikavimo būdo (naudojant mokslinius žurnalus, skaitmeninę infrastruktūrą, multimedijos priemones ir naujus bei eksperimentinius mokslo bendruomenės keitimosi informacija būdus), taptų kuo greičiau (pageidautina paskelbimo metu) ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per šešis mėnesius (socialinių ir humanitarinių mokslų publikacijos – per dvylika mėnesių) po paskelbimo atvirai prieinamos;
- atsižvelgiant į technologinius pokyčius, rinkoje naudojamos licencijavimo sąlygos nepagrįstai neribotų publikacijų, parengtų pagal viešai finansuojamus mokslinius tyrimus, teksto ir duomenų gavybos, laikantis taikomų autorių teisių teisės aktų ir nedarant jiems poveikio;
- mokslo darbuotojai, sudarydami sutartinius susitarimus su mokslo leidėjais, išlaikytų reikiamas intelektinės nuosavybės teises, be kita ko, kad įvykdytų atviros prieigos politikos reikalavimus. Tai visų pirma taikoma savarankiškam archyvavimui ir pakartotiniam naudojimui (ypač vykdant teksto ir duomenų gavybą);
- būtų skelbiama informacija apie viešųjų institucijų arba viešųjų institucijų grupių ir leidėjų susitarimus dėl mokslinės informacijos teikimo, siekiant didinti rinkos skaidrumą ir sąžiningą konkurenciją, nedarant poveikio praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugai. Turėtų būti skelbiama informacija apie įvairių rūšių susitarimus, visų pirma vadinamuosius didelius sandorius (t. y. dėl sumažintomis kainomis siūlomų spausdintinių ir elektroninių žurnalų rinkinių prenumeratos) ir susijusius kompensavimo sandorius, kuriais siekiama gauti sumažintus atvira prieiga pagrįstos leidybos mokesčius konsorciumams;
- novatoriškos įmonės, visų pirma mažosios ir vidutinės įmonės, nepriklausomi mokslo darbuotojai (pavyzdžiui, piliečiai mokslininkai), viešasis sektorius, spauda ir plačioji visuomenė turėtų kuo daugiau skaidrių ir nediskriminuojančių galimybių susipažinti su viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų duomenimis, siekiant sudaryti sąlygas inovacijoms, suteikti daugiau galių viešajam sektoriui ir informuoti piliečius.

2. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad mokslinius tyrimus finansuojančios įstaigos, atsakingos už viešojo mokslinių tyrimų finansavimo valdymą, ir viešąjį finansavimą gaunančios akademinės įstaigos nacionaliniu lygmeniu koordinuotai įgyvendintų 1 punkte nurodytą politiką ir nacionalinius veiksmų planus:

- nustatytų institucinę mokslinių publikacijų sklaidos bei atviros prieigos prie jų politiką ir parengtų įgyvendinimo planus;

- dotacijų ir kituose finansinės paramos moksliniams tyrimams susitarimuose nustatytų atviros prieigos reikalavimus, taip pat atitikties šiems reikalavimams stebėsenos mechanizmus ir tolesnius veiksmus, kuriais siekiama ištaisyti reikalavimų nesilaikymo atvejus;
- skirtų tinkamą finansavimą skaidriai ir nediskriminuojančiai duomenų sklaidai (be kita ko, laisvai prieigai ir pakartotiniam naudojimui), kad būtų galima naudoti įvairias priemones, įskaitant, kai tinka, skaitmenines infrastruktūras, ir naujus bei eksperimentinius mokslo bendruomenės keitimosi informacija būdus;
- patartų mokslo darbuotojams, kaip laikytis laisvos prieigos politikos ir padėtų jiems tai daryti, visų pirma tvarkant savo intelektinės nuosavybės teises, kad jų publikacijos būtų atviroi prieinamos;
- vestų bendras derybas su leidėjais dėl skaidrių ir geriausių prieigos prie publikacijų, įskaitant jų naudojimą ir pakartotinį naudojimą, sąlygų;
- užtikrintų, kad viešosiomis lėšomis finansuojamos publikacijos būtų lengvai identifikuojamos tinkamomis techninėmis priemonėmis, be kita ko, prie mokslinių tyrimų rezultatų elektroninių versijų pridėdant metaduomenis ir nekintamus identifikatorius.

Mokslinių tyrimų duomenų tvarkymas, įskaitant atvirą prieigą

3. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią mokslinių tyrimų duomenų, gautų įgyvendinant viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, tvarkymo, įskaitant atvirą prieigą, politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose). Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:

- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
- įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas ir tinkamas licencijavimas;
- susiję finansiniai planai.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įgyvendinus šią politiką arba veiksmų planus:

- duomenų tvarkymo planavimas taptų įprasta mokslo praktika mokslinių tyrimų proceso pradžioje, kai duomenys generuojami arba renkami, be kita ko, tokį reikalavimą nustatant duomenų tvarkymo planuose;
- mokslinių tyrimų duomenys, gauti įgyvendinant viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, taptų ir išliktų surandami, prieinami, sąveikūs ir pakartotinai panaudojami (FAIR principai) saugioje ir patikimoje aplinkoje naudojant skaitmeninę infrastruktūrą (įskaitant, kai tinkama, ta, kuri sutelkta Europos atvirojo mokslo debesijoje), išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma arba nesuderinama su tolesniu mokslinių tyrimų rezultatų panaudojimu („kiek įmanoma, atviri, kiek būtina, uždari“). Tokie atvejai galėtų susiklostyti dėl, be kita ko, privatumo, komercinių paslapčių, nacionalinio saugumo, teisėtų komercinių interesų ir trečiųjų šalių intelektinės nuosavybės teisių priežasčių. Ši politika ar nacionaliniai veiksmų planai nedaro poveikio jokiems duomenims, praktinei patirčiai ir (arba) informacijai (nepriklausomai nuo jų formos ar pobūdžio), kuriuos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės privačiosios šalys turėjo iki mokslinių tyrimų veiklos;
- atsižvelgiant į technologinius pokyčius (įskaitant dinaminis (tikralaikis) duomenis), rinkoje naudojamos licencijavimo sąlygos nepagrįstai neribotų mokslinių tyrimų duomenų, gautų įgyvendinant viešai finansuojamus mokslinius tyrimus, teksto ir duomenų gavybos, laikantis taikomų autorių teisių teisės aktų ir nedarant jiems poveikio;
- novatoriškos įmonės, visų pirma mažosios ir vidutinės įmonės, nepriklausomi mokslo darbuotojai (pavyzdžiui, piliečiai mokslininkai), viešasis sektorius, spauda ir plačioji visuomenė turėtų kuo daugiau galimybių skaidriai ir nediskriminuojamai susipažinti su viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų duomenimis, siekiant sudaryti sąlygas inovacijoms, suteikti daugiau galių viešajam sektoriui ir informuoti piliečius.

4. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad mokslinius tyrimus finansuojančios įstaigos, atsakingos už viešojo mokslinių tyrimų finansavimo valdymą, ir viešąjį finansavimą gaunančios akademinės įstaigos nacionaliniu lygmeniu koordinuotai įgyvendintų 3 punkte nurodytą politiką ir nacionalinius veiksmų planus:

- nustatytų institucinę mokslinių tyrimų duomenų tvarkymo politiką ir parengtų įgyvendinimo planus;

- dotacijų ir kituose finansinės paramos moksliniams tyrimams susitarimuose, susijusiuose su projektais, kuriuose sukuriami mokslinių tyrimų duomenys, nustatytų principinius duomenų valdymo planų ir atviros prieigos prie mokslinių tyrimų duomenų reikalavimus („kiek įmanoma, atvira, kiek būtina, uždara“), taip pat atitikties šiems reikalavimams stebėsenos mechanizmus ir tolesnius veiksmus, kuriais siekiama ištaisyti reikalavimų nesilaikymo atvejus;
- duomenų tvarkymui skirtų reikiamą finansavimą;
- patartų mokslo darbuotojams, kaip laikytis mokslinių tyrimų duomenų tvarkymo politikos, ir padėtų jiems tai daryti, visų pirma padėtų įgyti duomenų tvarkymo planavimo įgūdžių ir informuotų apie skaitmeninę infrastruktūrą, padedančią gauti prieigą prie mokslinių tyrimų duomenų ir juos išsaugoti;
- užtikrintų, kad duomenų rinkinius būtų paprasta identifikuoti naudojant nekintamus identifikatorius ir įmanoma susieti su kitais duomenų rinkiniais ir publikacijomis taikant tinkamas priemones, be to, būtų suteikiama papildomos informacijos, kad juos būtų galima tinkamai įvertinti ir naudoti.

Mokslinės informacijos išsaugojimas ir pakartotinis naudojimas

5. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią geresnio mokslinės informacijos (publikacijų, duomenų rinkinių ir kitų mokslinių tyrimų rezultatų) išsaugojimo ir pakartotinio naudojimo politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose). Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:

- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
- įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas ir tinkamas licencijavimas;
- susiję finansiniai planai.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įgyvendinus šią politiką arba veiksmų planus:

- viešąjį finansavimą gaunančios akademinės įstaigos parengtų savo mokslinių rezultatų išsaugojimo politiką;
- skaitmeniniu būdu parengtos publikacijos ir susiję mokslinių tyrimų rezultatai būtų išsaugomi veikiančioje veiksmingoje elektroninės mokslinės informacijos deponavimo sistemoje;
- ilgalaikiam išsaugojimui atrinkta mokslinė informacija būtų deramai prižiūrima ir veiktų informacijai pakartotinai naudoti reikalinga aparatinė ir programinė įranga;
- būtų skatinamas unikalus identifikavimas (mokslinių tyrimų rezultatų, mokslo darbuotojų, organizacijų, kuriems jie priklauso, finansuotojų, ir įnašų mokėtojų susiejimas) naudojant įvairius nekintamus identifikatorius, kad būtų galima užtikrinti mokslinių tyrimų rezultatų surandumą, atkuriamumą ir ilgalaikį išsaugojimą;
- siekiant užtikrinti teisėtą pakartotinį informacijos naudojimą ir išsaugojimą, būtų įdiegtos automatiškai nuskaitomos licencijavimo sistemos ir sąlygos, suderinamos su jau esančiomis atvirosiomis licencijomis, pagal kurias galima pakartotinai naudoti mokslinę informaciją, gautą vykdant viešosiomis lėšomis finansuojamus mokslinius tyrimus, laikantis taikomų autorių teisių teisės aktų ir nedarant jiems poveikio, siekiant užtikrinti;
- sudarytų suinteresuotosioms šalims palankesnes sąlygas siūlyti papildomą vertę suteikiančias paslaugas, pagrįstas pakartotiniu mokslinės informacijos naudojimu.

Atvirojo mokslo infrastruktūra

6. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose), kuria toliau plėtojama prieigą prie mokslinės informacijos, jos išsaugojimą, dalijimąsi ja bei pakartotinį jos naudojimą palaikanti infrastruktūra ir skatinamas jos telkimas Europos atvirojo mokslo debesijoje (EAMD). Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:

- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
- įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas ir tinkamas licencijavimas;
- susiję finansiniai planai.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įgyvendinus šią politiką arba nacionalinius veiksmų planus:

- išteklių būtų numatyti, naudojami ir sutelkti taip, kad būtų užtikrintas ekonominis veiksmingumas ir inovacijų diegimas, kartu skatinant konkurenciją vidaus rinkoje;

- būtų užtikrinta infrastruktūros kokybė ir patikimumas, be kita ko, naudojant visuotinai pripažintus sertifikavimo mechanizmus, specifikacijas ir standartus;
 - mokslo darbuotojai turėtų daugiau galimybių skaidriai ir nediskriminuojamai naudotis mokslinių tyrimų ištekiais ir mokslinės informacijos saugojimo, tvarkymo, analizavimo, dalijimosi ir pakartotinio naudojimo paslaugomis, įskaitant, kai įmanoma, per EAMD;
 - taikant papildomus rodiklius ir parametrus infrastruktūra būtų pritaikyta rinkti informaciją, kuria grindžiamas atvirumo, atvirojo mokslo, mokslinių tyrimų ir karjeros vertinimo stebėjimas ir vertinimas.
7. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių infrastruktūrų tarpusavio sąveiką, taip pat sąveiką su EAMD ir kitomis pasaulinėmis iniciatyvomis:
- dalyvauti apibrėžiant duomenų ir paslaugų prieigos per EAMD standartus, taip pat rodiklius ir parametrus, kurie leistų įvertinti su EAMD susijusį mokslinių tyrimų poveikį;
 - užtikrinti naujai sukurtų arba modernizuotų infrastruktūrų sąveiką, kad būtų atsižvelgta į EAMD plėtrą ir taip, mažinant susiskaidymą ir skatinant mokslinius atradimus ir bendradarbiavimą tarp mokslo sričių ir šalių, būtų išvengta izoliavimosi;
 - sudaryti sąlygas naudotis paslaugomis ir dalytis moksline informacija per EAMD.

Igūdžiai ir gebėjimai

8. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose) dėl mokslo darbuotojų ir akademinio įstaigų personalo būtinų igūdžių ir gebėjimų, susijusių su moksline informacija. Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:
- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
 - įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas;
 - susiję finansiniai planai.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įgyvendinus šią politiką arba veiksmų planus:

- aukštojo mokslo bei mokymo sistemoje ir visais karjeros etapais būtų pagal poreikį mokoma ir šviečiama apie atvirą prieigą, mokslinių tyrimų duomenų tvarkymą, duomenų valdymą, duomenų saugojimą, duomenų priežiūrą ir atvirąjį mokslą, remiantis geriausia sektoriuje taikoma praktika;
- būtų skatinamos ir (arba) sukurtos aukštesnės pakopos programos, skirtos naujiems profesiniams profiliams duomenų tvarkymo technologijų srityje;
- būtų remiamas duomenims imlių kompiuterijos mokslo sričių ekspertų, įskaitant duomenų specialistus, techninius darbuotojus ir duomenų tvarkytojus, rengimas ir mokymas.

Paskatos ir atlygis

9. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti aiškią politiką (pateiktą nacionaliniuose veiksmų planuose), kuria siekiama pritaikyti, kiek tai susiję su moksline informacija, mokslo darbuotojų įdarbinimo ir karjeros vertinimo sistemą, mokslinių tyrimų dotacijų skyrimo mokslo darbuotojams vertinimo sistemą ir mokslinių tyrimų įstaigų vertinimo sistemas. Toje politikoje ir veiksmų planuose turėtų būti numatyta:
- konkretūs tikslai ir pažangos vertinimo rodikliai;
 - įgyvendinimo planai, taip pat atsakomybės sričių paskirstymas;
 - susiję finansiniai planai.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įgyvendinus šią politiką arba veiksmų planus:

- akademinės karjeros sistema būtų pritaikyta taip, kad būtų remiami ir atlygio sulauktų mokslo darbuotojai, nusiteikę dalytis savo mokslinių tyrimų rezultatais, visų pirma kuo anksčiau užtikrinti atvirą prieigą prie savo publikacijų bei kitų mokslinių tyrimų rezultatų;

- už mokslinių tyrimų finansavimą viešosiomis lėšomis atsakingos institucijos ir šiomis lėšomis finansuojamos akademinės įstaigos padėtų įgyvendinti nacionalinę politiką ir tuo tikslu įdiegtų priemones, kurios padėtų dalytis moksline informacija, tai įvertinti ir už tai atlyginti;
- mokslinių tyrimų ir karjeros vertinimo sistemos būtų papildytos rodikliais ir parametrais, kuriais remiantis galima įvertinti atvirumą, be kita ko (tačiau ne tik tai) įvertinant platesnį socialinį mokslinių tyrimų ir individualaus mokslo darbuotojo poveikį („naujos kartos parametrai“).

Įvairių suinteresuotųjų šalių dialogas atvirojo mokslo tema nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu lygmenimis

10. Valstybės narės turėtų dalyvauti įvairių suinteresuotųjų šalių dialoge dėl perėjimo prie atvirojo mokslo nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu lygmenimis visais 1–9 punktuose nurodytais klausimais.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad:

- tie dialogai stiprintų susietą atvirojo mokslo technologinę aplinką, apimančią visus mokslinių tyrimų rezultatus visose mokslinių tyrimų gyvavimo ciklo fazėse (duomenys, publikacijos, programinė įranga, metodai, protokolai ir kt.);
- palaipsniui įvyktų sisteminis perėjimas prie atvirojo mokslo: be technologinių pokyčių ir efektyvumo, išgalėtų abipusiškumo principas, pasikeistų kultūrinis mokslo darbuotojų požiūris ir įvyktų instituciniai mokslinių tyrimų poslinkiai atvirojo mokslo kryptimi akademinėse įstaigose ir finansuotojų organizacijose, įskaitant, kai tinka, mokslinių tyrimų sąžiningumo ir etikos klausimų sprendimus.

Sąjungos lygmens struktūrinis valstybių narių veiksmų koordinavimas ir rekomendacijos įgyvendinimo stebėjimas

11. Valstybės narės turėtų paskirti atsakingą nacionalinę tarnybą, kuri:

- koordinuotų šioje rekomendacijoje išvardytas priemones;
- palaikytų ryšius su Komisija su prieiga prie mokslinės informacijos ir šios informacijos išsaugojimu susijusiais klausimais, visų pirma, dėl geresnių bendrų principų ir standartų apibrėžčių, įgyvendinimo priemonių ir naujų būdų skleisti mokslinių tyrimų rezultatus Europos mokslinių tyrimų erdvėje ir jais dalytis;
- teiktų šios rekomendacijos įgyvendinimo ataskaitas.

12. Praėjus 18 mėnesių po šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, o po to kas dvejus metus valstybės narės turėtų informuoti Komisiją apie veiksmus, kurių imtasi dėl šios rekomendacijos sudedamųjų dalių. Remdamasi šia informacija Komisija peržiūrės Sąjungoje padarytą pažangą, kad galėtų įvertinti, ar reikia imtis papildomų veiksmų norint pasiekti šioje rekomendacijoje siūlomus tikslus.

Priimta Briuselyje 2018 m. balandžio 25 d.

Komisijos vardu

Mariya GABRIEL
Komisijos narė

Carlos MOEDAS
Komisijos narys